13. A hétvégi házi feladatok és iskolai dolgozatok szabályai

A Pedagógiai program 3.17 fejezete alapján:

A hazai pedagógiai gyakorlatban az iskolai tanórai tananyag feldolgozásnak és a gyakorlásnak szerves kiegészítője a tanulók otthoni munkája, amely részben a gyakorlás, részben a feldolgozott tananyag megtanulásának (rögzítésének) célját szolgálja, de jelentős szerepe van az önálló tanulás készségének kialakításában, fejlesztésében is. Ezért fontosságát, súlyát szem előtt tartva, de ésszerű keretek közé szorítva, tervezhető, átlátható rend szerint javasoljuk alkalmazni. Ez feltétele annak, hogy

- az otthoni munka eredményes legyen,
- az önálló szellemi tevékenységről tanítványainknak már az általános iskolai éveik alatt kedvező élményeik legyenek,
- ne okozzon az elviselhetőnél nagyobb pszichés terhet vagy időzavart,
- tanulóinkban alakuljon ki e munka tervezhetőségének, rendszerességének igénye.

Mindezek miatt törekszünk a házi (írásbeli és szóbeli) feladatok és a tanórai tevékenység közötti arányok optimális alakítására, az otthoni (írásbeli, gyakorló, megtanulásra szánt) feladatok körültekintő meghatározására elsősorban az otthoni feladatok jó előkészítésével. Tanulóink eligazítást, szempontokat kapnak a házi feladat elvégzéséhez, az otthoni tanuláshoz, hogy mindenki előtt mindig egyértelmű legyen, mi a megtanulásra szánt, mi a gyakorlásra kijelölt tananyag (feladat), az is, hogy ez hol található (tankönyvben, gyakorló füzetben, példatárban, atlaszban), vagy honnan egészíthető ki a tankönyvi tartalom, illetve a tanórai vázlat. Ugyanígy fontos a gyakorlásra ajánlott és a kötelező (tehát később ellenőrzött) feladatok egyértelmű szétválasztása.

Az otthoni munka elvégzésére azzal is ösztönözzük tanulóinkat, hogy a gyakorlatban tesszük nyilvánvalóvá, hogy a megoldott, elvégzett házi feladatokban szerzett készségek, ismeretek az iskolai témazárókban, illetve más összefoglaló dolgozatokban, a szóbeli számonkérések során is alkalmazhatók, hasznosíthatók. Az iskolában megvalósuló új oktatásszervezési eljárások, a projekt- és a témahetek, a tanulói portfólió készítése, a tantárgytömbösített oktatás során nagyobb szerepet kapnak az önálló kutatómunkára, önálló alkotásra nevelő, azokat előkészítő házi feladatok. Az ilyen jellegű feladatoknál nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a részfeladatok során is átlátható legyen az teljes egység, hogy a tanulók megfelelő

segítséget kapjanak a házi feladat elkészítéséhez.

A Pedagógiai program 3.10 fejezete alapján:

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái (a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya)

A nevelőnek rendszeresen tájékozódni kell tanítványai teljesítményéről. A folyamatos, rendszeres ellenőrzés – értékelés – a pedagógiai munka szerves része.

Az írásbeli és szóbeli beszámoltatás követelményei:

- folyamatos legyen,
- változatos formát öltsön,
- kövesse a változásokat,
- differenciált legyen,
- összhangban legyen a tantervi követelményekkel, módszerekkel, a tantárgy jellegével,
- neveljen önértékelésre

Az írásbeli beszámoltatás formái:

a). tesztek

előnye: gyors, kiértékelése egyszerű

hátránya: véletlenszerű kiválasztásra is lehetőséget ad, és nincs szükség szövegalkotásra

b). kihagyott szövegrészek pótlása

előnye: viszonylag gyors, megoldásához részismeret is elég

hátránya: nem ad képet a teljes tudásról

c). rajzos feladatok

előnye: játékosabb jellegű, látványos lehet

hátránya: szó, -illetve szövegalkotást nem igényel

d). szöveges fogalomkifejtés

előnye: a fogalmazási készség fejlesztése, a szakkifejezések használata

hátránya: a fogalmazási nehézségekkel küzdők nehezen oldják meg

e). szövegalkotások megadott témában

előnye: hosszabb idő alatt kifejtheti a tanuló mondanivalóját az adott témában

hátránya: a helyesírási, nyelvhelyességi hibák „látható” módon megjelennek

f). témazárók

előnye: a beszámoltatás kiterjed egy nagyobb témakörre a sok részfeladatból „összejön” a tantervi minimum követelmény teljesítése

hátránya: a feladatsorban több olyan is előfordulhat, melyet egyáltalán nem tud megoldani a tanuló; összességében azonban eléri az elégséges szintet.

Az írásbeli beszámoltatás rendje:

Ez függ a beszámoltatás formájától. A tesztek, fogalomdolgozatok, egy-egy óra anyagának számonkérése történhet egyik óráról a másikra.

A témát lezáró, összefoglaló jellegű számonkérésnél a következőkre kell figyelni:

- a dolgozatírás idejének időben való közlése
- előtte alapos, teljes körű átismétlése
- tanácsok a felkészüléshez
- a típusfeladatok gyakorlása
- a pontrendszer kidolgozása
- az alacsonyabb nehézségi fokú feladatokkal kezdeni a számonkérést
- az értékelés kidolgozása („elégséges az a tanuló, aki az írásbeli számonkérés esetén eléri a 30%-os ponthatárt”)

Az írásbeli beszámoltatás előnyei:

- legnagyobb előnye, hogy viszonylag rövid idő alatt az egész osztály lehetőséget kap a felelésre
- a tanulónak több ideje van megfogalmazni a gondolatait, mint szóban
- az írásbeli számonkérésnél a diákok maguk is jobban szembesülhetnek a hiányosságaikkal
- az írott számonkérés megőrizhető, a szülőnek megmutatható
- írásban több idő van a véleményváltoztatásra, javítására
- mivel minden tanuló felel, talán nagyobb ösztönző hatása van az írásbeli számonkérésnek

Az írásbeli számonkérés hátrányai:

- nem alakul ki a szóbeli kifejezőkészség
- nem gyakorolja a mások előtti megszólalás eszközeit
- kevésbé alakul ki a szóbeli megjelenítés (mimika, gesztus, testtartás) képessége
- a nevelő nem tud segíteni a válaszoknál
- az írásban gyengébben teljesítő tanulók magukra maradnak, míg szóban egy-egy kérdés tovább viheti a feleletet
- nem annyira személyes, mint a szóbeli beszámolás
- a korrekció nem lehetséges azonnal

Az írásbeli beszámoltatások értékelésben való súlya, szerepe:
Mindenképp nagy jelentőségű az írásbeli beszámoltatás. A gyerekek is nagyobb nyomatékkal készülnek egy dolgozatra. Ennek nyoma marad, számukra fontosabb, mint a szóbeli megmérettetés. Az értékelésnél azonban mindkét számonkérési formát alkalmazni kell, az egyensúlyra vigyázni kell.